

- **Valgvinner:** Fagforbundet brukte all sin kraft for å bidra til en ny rød-grønn regjering. **Side 3, 5 og 6**
- **Rentevinner:** Fagforbundet vant over KLP i en sak om rente på yrkesskadeerstatning. **Side 6**

Kastes ut av Norge

FOTO: LINA WINGE

Utnyttet: Ukrainske Dotsenko Olena er en av seks ukrainske helsearbeidere som nå kastes ut av Norge. De kom for å jobbe, men endte opp med gjeld og bitre erfaringer. Firmaet som tok dem til Norge slapp med en bot på 75 000 kroner og en inndragning på 92 000 kroner.

Side 2

Sommerpatruljen bevisstgjør

Over fem tusen bedrifter fikk besøk av årets sommerpatrulje. Totalt ble 390 virksomheter meldt til Arbeidstilsynet. Det ble vervet over 355 nye medlemmer. Sommerpatruljen bevisstgjør både ungdommer og arbeidsgivere.

Side 2

Pengemakt for etikk

Med KLP i spissen har en rekke av de store finansielle institusjonene bedt norske børsnoterte selskap redegjøre for hva de gjør for å fremme miljø og rettferdighet. Initiativet ser ut til å virke, sier Jeanett Bergan i KLP.

Side 3

Uførepensjon må vente

Skal pengene uføre får være pensjon eller stønad, hvordan skal det beskattes og hvordan skal uførepensjonen tilpasses pensjonsreformen. For to år siden la et utvalg fram en rekke forslag. Nå er behandlingen utsatt til 2010.

Side 4

ILL.FOTO: LO

ILL.FOTO: HEIDI STEEN

FOTO: GEIRMUND JØR

Lokket til Norge – kastes ut

Dotsenko Olena ble lokket fra Ukraina til «gull og fjell» i Norge og blir kastet ut av landet etter et år. – Sterkt å møte det ukrainske helsepersonellet, sier Tor-Arne Solbakken i LO.

LOs nestleder har brukt historien til de 24 ukrainerne som eksempel på sosial dumping. De betalte svimlende summer etter hjemlandets målestokk for språkopplæring og arbeid ved norske helseinstitusjoner. Det viste seg raskt at «lønna» var 100 kroner dagen til mat, og ansettelse kunne de se langt etter. Derimot tjente formidleren grovt.

Karmøy kommune har sørget for at ukrainerne ble innlosjert i to hus mens de ventet på å få saken avgjort av myndighetene. Norsk Helsepersonell er senere idømt en bot på 75 000 kroner og en inndragning på 92 000 kroner. Ukrainerne har fått beskjed om at de må reise tilbake til Ukraina og derfra søke jobb og arbeidstillatelse.

– Dette er en helt utrolig historie, egentlig ganske ubegripelig. For en legmann er det vanskelig å forstå nødvendigheten av å ri byråkratiske kjepphelter overfor dem, sier Tor-Arne Solbakken. Han presiserer at LO ikke har behandlet dette tilfellet som egen sak, men kjenner bakgrunnen og har gitt råd til LO lokalt.

Vil jobbe i Norge

– Men ikke i Ukraina?

– Vi tok opp lån på 1 000 dollar, noen mer, for å ta norsk kurs, først to måneder i Ukraina, deretter to måneder på Olavsskolen i Norge. Dette tilsvarende årslønn for oss. Vi sa opp jobbene våre og vi flyttet fra våre familier. Jeg var oversykepleier, forteller Smirnova Oksana. – Selv er jeg skilt og har to barn. Mine foreldre er pensjonister og står uten evne til å hjelpe. Noen jobb i Ukraina kan vi se

Utvist: LOs nestleder Tor-Arne Solbakken sammen med de ukrainske helsearbeiderne Smirnova Oksana og Dotsenko Olena. Solbakken mener de ble lurt til Norge.

langt etter. Vi har heller ingen mulighet til å betjene lånet med ukrainske lønninger, sier hun.

– Det hadde vært veldig fint om andre kunne bruke sin innflytelse overfor helseinstitusjoner slik at disse stilte seg villig til søknadene. De må ha papir på at de har jobb for å kunne vende tilbake. Videre assistanse i den viktige fasen de nå går inn i, vil kanskje bedre deres inntrykk av Norge, innskyter Øystein Hansen, LOs distriktssekretær i Rogaland.

– Hva slags betingelser ble forespeilet dere i Ukraina?

Lovet fjell og gull

– Vi ble lovet «fjell og gull». Vi kunne jobbe så mye vi ønsket, opp til 100 timer i uka, og vi kunne tjene veldig bra. Mye overtid. Vi fikk høre at vi kunne arbeide som sykepleiere, men først måtte vi gjennom språkopplæring lokalt og i Norge, svarer Smirnova Oksana.

Virkeligheten ble annerledes. LO fikk en bekymringsmelding fra norske hjelpepleiere fordi ukrainerne gjorde fullgod jobb, gikk turnus og sågar delte ut medisiner. Den siste oppgaven forutsetter langvarig kurs. Ukrainerne satt med diplom

utstedt av formidleren, for gjennomgått endagskurs.

Fort hjem – raskt tilbake

– Hva skjer videre?

– Nå vil vi snarest mulig tilbake til Ukraina for å sette i gang med å skrive jobbsøknader. Vi vil få hjelp til reisen og til oppholdet i Ukraina. Vi vil raskt hjem for å komme snarest mulig tilbake til Norge, men da med alle papirene i orden, svarer Smirnova Oksana på vegne av de seks.

ODD HARALD RØST, FRIFAGBEVELGELSE

Kontrollere og rekruttere

I løpet av fire hektiske sommeruker har over 5500 virksomheter hatt besøk av LOs sommerpatrulje. Lovbrudd ble avdekket i 18 prosent av virksomhetene.

Totalt ble 390 virksomheter meldt til Arbeidstilsynet. Det ble vervet over 355 nye medlemmer.

– Sommerpatruljen bevisstgjør både ungdommene og arbeidsgiverne om rettigheter og plikter i arbeidslivet, sier leder for Fagforbundet Ungdom, Linn Hemmingsen. – Som en tilleggsbonus er dette en arena der det er lett å verve, legger hun til.

LOs sommerpatrulje gjennomføres i alle landets fylker. Flere hundre unge tillitsvalgte fra forbundene besøker ungdom i sommerjobb for å sjekke at lover, avtaler og arbeidslivets spilleregler blir fulgt. Sommerpatruljen kontrollerer at all ungdom i sommerjobb som et minimum har skriftlige arbeidskontrakter slik de har krav på.

Arbeidstakere som andre

Ungdoms arbeidsvilkår er viktige for LO og for Fagforbundet.

– Ungdom skal ikke behandles annerledes enn øvrige arbeidstakere, sier

Hemmingsen. Mange unge har sitt første møte med arbeidslivet gjennom sommerjobben. Derfor er det viktig at de blir tatt godt vare på og at møtet blir positivt.

– Sommerpatruljens viktigste oppgave er å informere ungdom om egne rettigheter i arbeidslivet, og veilede dem når ting går galt. Ungdom som ikke kjenner sine rettigheter får for eksempel ikke lønn som avtalt, de jobber for mange timer, får ikke lønsslipp eller de settes til å utføre arbeid som er helseskadelig, forteller Hemmingsen.

Flere samarbeider

LO i fylkene har under sommerpatruljen et godt og utstrakt samarbeid med Arbeidstilsynet og Skatteetaten, men også med Datatilsynet og Likestillings- og diskrimineringsombudet. I sluttrapporten til LO er tilbakemeldingene fra fylkene at det brede samarbeidet er viktig både i forkant og i etterkant. Det er bra med tanke på skoloring av patruljedeltakere

og i det lokale oppfølgingsarbeidet. Arbeidslivet er sammensatt og som tillitsvalgt skal en ha oversikt over regler for alt fra skriftlige arbeidskontrakter, svart arbeid, overtidstillegg til sosial dumping.

– Da er det godt å ha fagekspertise i ryggen, understreker Hemmingsen.

Informasjonstjenesten

LO har også en egen informasjonstjeneste for ungdom i sommerjobb. Det er en tjeneste som kommer i tillegg til de

oppsøkende patruljene. På telefon, e-post eller sms kan ungdom få svar på spørsmål om rettigheter og plikter i arbeidslivet, eller de kan tipse om arbeidsgivere som utnytter ungdom. I perioden fra 8. juni til 14. august kom det over 800 henvendelser. Dette er færre enn i fjor. Nedgangen kan skyldes at færre unge har fått sommerjobb i år på grunn av finanskrisa.

RANDI TEVIK | randi.tevik@fagforbundet.no

LOs sommerpatrulje 2009 i tall

Antall brudd	Antall anmeldelser
Brudd på arbeidsmiljøloven: 964	Virksomheter anmeldt til arbeidstilsynet: 390
Brudd på likestillingsloven: 2	Virksomheter anmeldt til politiet: 0
Brudd på ferieloven: 13	Virksomheter anmeldt til skatteetaten: 31
Svart arbeid: 31	Virksomheter anmeldt til datatilsynet: 24
Sosial dumping: 5	
Totalt antall lovbrudd: 1015	Totalt antall anmeldelser 445

De vanligste problemstillingene og spørsmålene er:

• Arbeidskontrakt • Lønn/minstelønn/tariff • Diverse tillegg, overtidsbetaling, manglende lønnsutbetaling, lønsslipp • Frikort, feriepenger, sykepenger, alternativ betaling • Tilkallingsvakter • Opplæring • Sosial dumping
Les mer på www.lo.no

Vil ha bærekraftig verdiskaping

En rekke banker og forsikringselskap vil presse norske bedrifter til å bidra til bærekraftig utvikling. Sentralt i arbeidet for miljø og rettigheter står det kommunalt eide KLP.

Sammen med flere av landets største finansielle investorer skal samarbeidsprosjektet Bærekraftig verdiskaping videreføres. Selskapene bak er blant andre KLP, Nordea, Vital, Storebrand, Folketrygdfondet og DnbNor. Til sammen representerer disse selskapene en forvaltningskapital på 2500 milliarder norske kroner, hvorav 1000 milliarder kroner er investert i Norge.

Samarbeidsprosjektet Bærekraftig verdiskaping bygger blant annet på FN's

Global Compact. Gjennom dette initiativet vil FN at næringslivet skal forplikte seg på følgende områder:

Menneskerettigheter: Bedrifter skal støtte og respektere menneskerettighetene, og påse at de ikke medvirker til brudd på disse.

Arbeidsliv: Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis, sikre at tvangsarbeid og barnarbeid reelt avskaffes, og sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes.

Miljø: Bedrifter skal støtte en førevar-tilnærming til miljøutfordringer, ta initiativ til fremme av økt miljøansvar og oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi.

Korrupsjon: Bekjempelse av korrupsjon, utpressing og bestikkelser.

– Det var KLP som tok initiativ til dette samarbeidet, forteller Jeanett Bergan, prosjektleder for Bærekraftig verdiskaping i KLP.

– De store finansinstitusjonene har langt på vei felles mål på dette området. Vi vet for lite om sammenhengen mellom selskapenes engasjement i miljø og rettferdighet og lønnsomheten i selskapene. Det innebærer at det er vanskeligere å legge vekt på slike spørsmål når vi sammenligner selskapene. Målet er et felles rammeverk, en slags norsk standard som setter oss i stand til å handle aksjer med god samvittighet, sier hun.

Dette er andre året selskapene som står bak Bærekraftig verdiskaping ber børsnoterte selskaper om å redegjøre for

hvilke retningslinjer de har på dette området. I fjor svarte flere at det hadde vært nyttig å gå gjennom undersøkelsen og flere har svart at initiativet har bidratt til konkrete endringer.

Positiv tilbakemelding

En evaluering av prosjektet viser at det har bidratt til økt oppmerksomhet på bærekraftighet i styrer og i ledelsen i selskapene. Prosjektet har blitt brukt som et verktøy for å finne forbedringsområder. Ti selskap som deltok i evalueringen svarte at prosjektet har ført til endringer. Det tilsvarer mer enn 20 prosent av alle som svarte på undersøkelsen (37 selskaper).

– Klarer vi å påvirke 20 prosent av selskapene hvert år, er vi fornøyde, sier Jeanett Bergan.

Sender brev

I år vil selskapenes styrer få et brev med informasjon om undersøkelsen, der de også blir bedt om å følge opp selskapets besvarelse. Dessuten ber Bærekraftig verdiskaping om en tilbakemelding dersom selskapet ikke vil svare. Halvparten av selskapene, 51 prosent, svarte ikke på fjorårets undersøkelse.

– Vi er opptatt av å sette fokus på selskapene som ikke svarer. Vi vil gjøre en grundig vurdering av disse og trekke frem selskaper og funn vi anser som potensielt kritikkverdige, forteller Jeanett Bergan i KLP.

GEIRMUND JØR | geirmund.jor@fagforbundet.no

Helse-Norge reformeres igjen. Vi spurte Fagforbundets representanter i forløpsgruppa for samhandlingsreformen: Hva er Fagforbundets viktigste rolle i utformingen av reformen?

Janka Damslara,
nestleder,
Fagforbundet
Oslo

– Vi kan tilby bredde og tverrfaglighet. Fagforbundet representerer ikke én enkelt gruppe, men nesten alle i helse- og omsorgssektoren, og ser helheten bedre. Personlig er jeg opptatt av at vi får en reform til beste for våre eldre. De har vært kasteballer mellom spesialist- og kommunalhelsetjenesten i mange år. Her må reformen bygge ei bru!

Oddbjørn Eikeland,
psykiatrisk
sykepleier

– Med vårt faglige mangfold kan Fagforbundet bidra til en kombinasjon mellom nytenkning og ivaretagelse av lovverk og regelverk. Vi kan bidra med kreative løsninger. Jeg jobber nær pasientene og ønsker at vi spør oss selv om pasientene får bedre behandling av de nye løsningene. Vi trenger ikke alltid finne opp kruttet på nytt, men kan bli flinkere til å spørre hva som fungerer godt og utvikle det.

Une Grefsrud,
hovedtillitsvalgt
og leder,
Fagforbundet
Hole

Det viktigste er å få overført betydningen av solidaritet, samhold og omtanke, til samhandlingsreformen. Personlig jobber jeg med kreftomsorg og ønsker at det blir satt av flere ressurser til den palliative delen av kreftbehandlingen, slik at pasientene skal kunne gjennomgå den siste delen av kreftbehandlingen der de selv vil – om det er hjemme eller på sykehus.

Kristin Gjerløw,
hovedtillits-
valgt, Fredrik-
stad

Jeg jobber med multifunksjonshemmede barn i barnehage og ønsker at den nye reformen skal skape et helhetlig samarbeid mellom helsestasjon, skole og barnehage for å få en trygg ramme rundt barnet, basert på mennesker med mye kompetanse. Jeg skulle også gjerne sett at reformen kunne bringe mer åpenhet rundt barn med funksjonshemming.

Etikk-tvang: Vårt mål er å få børsnoterte selskap i Norge til å gå gjennom sine planer for etikk og miljø, sier initiativtaker Jeanett Bergan, KLP.

I valgkampens hete

I årets valgkamp la Fagforbundet vekt på å informere egne medlemmer om hva de rødgrønne har oppnådd i fireårsperioden. Annonser om arbeidsmiljøloven skapte skarp debatt.

Fagforbundet satte rødgrønn og blå politikk opp mot hverandre i heftet «Velg velferd» som alle tillitsvalgte fikk før sommerferien. Deretter har forbundets valgkamp konsentrert seg om jobbtrygghet og forsvar av velferdsstaten. Dette er temaer som medlemmene er opptatt av. Store endringer på disse områdene vil få direkte konsekvenser for hverdagen til de aller fleste.

I tillegg har forbundet gjennom debattinnlegg og redaksjonelle oppslag satt søkelyset på fattigdoms- og miljøspørsmål. Fagforbundet Ungdom har fremma krav knytta til sosial boligbygging og behovet for læreplasser. Fylkeskretsene og fagforeningene har vært utrolig aktive i denne valgkampen. I bortimot ett tusen oppslag i mediene landet rundt er Fagforbundets standpunkter og engasjement profilert.

Jobbtrygghet

Alt som handler om lønns- og arbeidsvilkår kan samles under begrepet jobbtrygghet. Først og fremst har Fagforbundet fremma krav om å lovfeste rett til

heltid. De rødgrønne partiene støtter dette kravet, men som det går fram av LOs partiutspørring etter medlemsdebatten, gjør ikke de borgerlige partiene det. Fagforbundet har også minnet både

medlemmer og alle landets arbeidstakere om at Bondevik II-regjeringen med støtte fra Frp åpnet opp for 13 timers arbeidsdag og 60 timers uke. I arbeidsmiljøloven (AML) som disse partiene vedtok i juni 2005, het det også at arbeidsgiver kunne ansette flere i midlertidige stillinger. Denne lovteksten ble reversert av de rødgrønne i desember 2005.

Arbeidsmiljøloven i fare

Fagforbundet formidlet budskapet om at arbeidsmiljøloven er truet i en helsides annonse i mange av landets små og store aviser (se faksimile). Flere av partiene, særlig Høyre, ble kraftig provosert av budskapet og kalte det for løgn. Klassekampen fulgte den 8. august opp annonsen med å spørre partiene hva de mener i dag. Både Frp og Venstre vil tilbake til den arbeidsmiljøloven som de

sjøl var med på å vedta i 2005. KrF derimot sier at de ikke vil være med på å vedta en endring i arbeidstakernes tilfavn. Fagforbundet har også mottatt et brev fra KrFs leder Dagfinn Høybråten hvor det står at KrF ikke ser noe behov for liberaliseringer i lovverket når det gjelder arbeidstidsbestemmelser eller regulering av midlertidige ansettelser. Så får tida vise om KrF holder løftene sine ved neste korsvei.

Velferdsstaten

Bruk stemmeretten mot privatisering, var budskapet i en annen av Fagforbundets annonser i valgkampen. Annonsen går ut mot privatisering av omsorg og velferdstjenester. I valgkampen var kjernebudskapet til Høyre og Frp privatisering av helsetjenester. Med de negative konsekvensene dette får for velferdsstaten, er det klart at også i denne valgkampen har kamp mot privatisering vært et av de viktigste temaene for Fagforbundet. I tillegg til annonser og løpesedler er det derfor sendt ut mange debattinnlegg med ulike innfallsvinkler om betydningen av en sterk velferdsstat.

Les mer på Fagforbundets egen nettside: Stortingsvalget 2009

STONE ZANDER | tone.zander@fagforbundet.no

NYHET

TEKST: GEIRMUND JØR

Uførepensjon – ukjent joker

Store deler av framtidens pensjoner er fastlagt de siste to åra: Folketrygden i pensjonsforliket i fjor, og tjenestepensjonsordningen i tariffoppgjøret i vår. Foran oss står kampen om uførepensjonen.

– Fagbevegelsen står overfor nye utfordringer i debatten om uførepensjon, sier spesialrådgiver Klemet Rønning-Aaby i Fagforbundet.

– Vi kan ikke ende opp med ordninger som gjør at offentlige uførepensjonister taper. Det er også svært problematisk hvis vi får en form for levealdersjustering av uførepensjon. Det vil bety at den med tida blir lavere. Men de uføre kan ikke jobbe lenger for å oppnå samme pensjon, de har jo falt ut av arbeidslivet, sier Rønning-Aaby.

I løpet av 2010 skal Stortinget vedta hvordan uførepensjonene skal tilpasses pensjonsreformen. Etter den opprinnelige planen skulle dette legges fram for Stortinget i år, men Arbeids- og inkluderingsdepartementet opplyser nå til Oss tillitsvalgte at det er utsatt til 2010.

Foreslår kutt

For to år siden la et offentlig oppnevnt utvalg fram sitt forslag til ny uførepensjon. Utvalget hadde en rekke kontroversielle forslag. Blant annet foreslo man at uførepensjon skulle skattes som lønn, at det skulle bli strengere regler for å kombinere lønn og uførepensjon og at uførepensjonen skulle levealdersjusteres. Utvalget foreslo også at barnetillegget til uførepensjon ikke lenger skal være behovsprøvd, men et flatt tillegg til alle. Det ville ha senket barnetillegget for de med lav inntekt. Utvalget ville også kvitte seg med selve begrepet uførepensjon og heller kalle det en stønad. Dette var dels begrunnet med skattereglene og dels med at det skulle bli lettere å få folk tilbake i jobb.

Forslagene strider mot LOs syn. LO-

kongressen vedtok tre krav til den nye uførepensjonen:

- Uføre må slippe levealdersjustering
- Uføre må fortsatt få skatte som pensjonister
- Beholde de behovsprøvde barnetilleggene

Mye å tape

I sitt hørings svar til uførepensjonsutvalgets forslag var Fagforbundet tydelig på at forbundet er imot slike sosiale forslag. I dag har offentlig ansatte en uførepensjon på 66 prosent av lønna og skattes som pensjonister. Dersom pensjon skal skattes på samme måte som lønn i framtida, vil det bety lavere pensjon.

Utvalget foreslo at uførestønad skal økes til et nivå på 64 – 66 prosent av arbeidsinntekten før uførheten. Dermed

mente utvalget at stønaden etter skatt skulle bli om lag på samme nivå som i dag. Men dette stemmer ikke for uførepensjonister i stat, kommune og bedrifter med offentlig tjenestepensjon. For de over 130 000 uførepensjonistene i offentlig sektor ville resultatet blitt betydelige reduksjoner i inntekten. Da uførepensjonsutvalget la fram innstillingen sa LOs sjefsøkonom Stein Reegård, som satt i utvalget, at man ville finne en løsning på dette problemet.

I valgkampen sa arbeids- og inkluderingsminister Dag Terje Andersen at han ville jobbe for at det skulle bli enklere å kombinere arbeid og uførepensjon. Det står i kontrast til utvalget, som i praksis ville fjerne muligheten til å jobbe ved siden av full uførepensjon.

Ny offentlig tjenestepensjon slår ulikt ut

Tariffoppgjøret i vår handlet først og fremst om den offentlige tjenestepensjonsordningen. Resultatet av forhandlingene ble at dagens bruttoordning videreføres, men ikke uten endringer.

– En videreføring av nåværende ordning innebærer at medlemmene våre fortsetter med en tjenestepensjonsordning som de kjenner og som de ikke har hatt noe ønske om å kvitte seg med, sa Jan Davidsen, leder i LO Kommune, da tariffoppgjøret var i havn etter ukevis med knallharde forhandlinger.

Minste felles multiplum

Det var svært viktig at fagbevegelsen stod samlet bak en ny pensjonsordning. Det gjorde årets tariffforhandlinger svært vanskelige.

Fagforbundet og LO Kommune kjempet lenge for en ordning de mente ville sikret medlemmene en bedre pensjon. De anbefalte primært en modell som blant annet ville gjort det mulig å kombinere arbeid og pensjon fritt. LO-forbundene ønsket også at alle skulle tjene opp pensjon fra første dag uavhengig av stillingens størrelse. De ville ha større fleksibilitet ved avgangsalder og at folk like-

vel skulle være sikret en god pensjon og bedre pensjonsopptjening for omsorgspermisjoner uten lønn. Denne modellen fikk ikke bred nok tilslutning. Da var alternativet en videreføring av nåværende ordning.

Pensjon i offentlig sektor

Pensjonsordningen i stat, kommuner, fylkeskommuner og det aller meste av helsevesenet, skal sikre at alle som har jobbet i minst 30 år skal ha to tredeler (66 prosent) av sluttlønnen i samlet pensjon (summen av pensjon fra folketrygd og tjenestepensjon).

Har du mer enn tretti års opptjening regnes pensjon av åra med høyest opptjening. På grunn av reglene for samordning med folketrygden får mange mer enn 66 prosent i pensjon.

En samlet fagbevegelse fikk gjennomslag for å beholde bruttogarantien, men noe svekket.

Det innebærer at det vil være omtrent

samme regler som i dag for å kombinere arbeid og pensjon i offentlig sektor, mens det i privat sektor vil være fritt fram.

Levealdersjusteringen

Fra 1.1. 2011 skal pensjonen levealdersjusteres og reguleres på samme måte som alderspensjon fra folketrygden slik Stortinget har bestemt.

Det betyr at man må jobbe lenger dersom gjennomsnittsalderen i Norge fortsetter å stige. Det er beregnet at man må jobbe åtte måneder lenger for hvert år gjennomsnittlig levealder øker. Det vil si at de som i framtida ønsker å gå av ved for eksempel 65 år, ikke vil være garantert 66 prosent av lønna i pensjon. Enten må de jobbe lenger, eller de får lavere pensjon.

På kort sikt vil ikke dette bety så mye, men på lengre sikt vil det bli en markert forskjell.

I 2050 vil pensjonen være på omtrent

54 prosent hvis man vil gå av ved fylte 65 år, viser en beregning fra KLP.

Dette er indeksering

Stortinget har vedtatt at pensjonsrettighetene skal reguleres på forskjellige måter for yrkesaktive og pensjonister. Verdien av pensjonsrettighetene til de yrkesaktive skal fortsatt reguleres i takt med lønnsutviklingen. De siste åra har folketrygdens grunnbeløp vært justert på denne måten.

Slik blir det ikke for dem som har tatt ut pensjon. Det er vedtatt at den årlige verdjusteringen av pensjonen til de som har blitt pensjonister, skal justeres med gjennomsnittet av lønns- og prisutviklinga. Dermed får pensjonistene 0,75 prosent dårligere «lønnvekst» enn de yrkesaktive. Hvis lønnsutviklingen og dermed grunnbeløpet øker med 5 prosent, øker pensjonene med 4,25 prosent.

Ulik alder – ulik pensjon

Helga f. 1942

- Beholder dagens folketrygd
- Beholder dagens tjenestepensjon
- Ingen levealdersjustering
- MEN: Ny regulering

De som allerede har gått av med pensjon, vil ikke få noen endring i beregningen av pensjonen, men den vil bli regulert etter nye regler. Pensjonen vil bli regulert ut ifra gjennomsnittet av lønns- og prisvekst, ikke ut fra økningen i folketrygdens grunnbeløp.

Ulik alder – ulik pensjon

Ole f. 1954

- Kombinasjon av ny og gammel folketrygd
- Dagens AFP (62-66 år)
- Tjenestepensjon etter dagens regler
- Levealdersjustering
- Individuell garanti
- Ny indeksering

Fødselsår 1954 er det første kullet som vil opparbeide seg rettigheter i folketrygden etter både gammelt og nytt system.

1954-kullet vil få beregnet 1/10 av pensjonen etter nye opptjeningsregler og 9/10 etter dagens regler.

Ole vil få fleksibiliteten ved å kunne ta ut alderspensjon fra folketrygden fra 62 år, og likevel jobbe fullt ved siden av.

Da vil han imidlertid få livsvarig lavere folketrygd. Han kan også velge å ta ut AFP fra 62 år, men ikke i kombinasjon med uttak av folketrygd. Velger han å ta ut AFP, er det begrenset hvor mye han kan jobbe ved siden av fordi dagens avkortingsregler videreføres. Oles offentlige tjenestepensjon skal levealdersjusteres. Siden Ole er født i 1954 vil han også ha den individuelle garantien for opptjente rettigheter i tjenestepensjonsordningen. Dette sikrer ham 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved 67 år etter 30 års opptjeningsstid.

Ulik alder – ulik pensjon

Steinar f. 1988

- Ny folketrygd
- Dagens AFP (62-66 år)
- Tjenestepensjon etter dagens regler
- Levealdersjustering og indeksering

Det første kullet som får hele alderspensjonen opptjent etter nye regler blir 1963-kullet som blir 62 år i 2025. Steinar vil få offentlig tjenestepensjon etter dagens regler, men tjenestepensjonen vil levealdersjusteres og reguleres etter nye regler på samme måte som alderspensjonen i folketrygden. Det heter imidlertid at det skal gis anledning til å kompensere for levealdersjustering av tjenestepensjonen ved å stå i stilling utover 67 år.

Ufrivillig deltid i fokus

Fagforbundets medlemmer var mest opptatt av kampen mot ufrivillig deltid og kampen mot fattigdom i denne valgkampen. Også kampen mot svekkelse av Arbeidsmiljøloven har stått sentralt.

Det var LO-medlemmene som gjorde utslaget valgnatta. De foreløpige tallene viser at to tredeler av LO-medlemmene stemte på et av de rødgrønne partiene. De fagorganiserte er grunnlaget for makta til de rødgrønne partiene.

Stemmer rødgrønt

En valgdagsmåling viser at 53,8 prosent av LO-medlemmene stemte Arbeiderpartiet, 5,6 prosent på Senterpartiet, 5,4 prosent på SV og 2,0 prosent stemte Rødt. Fremskrittspartiet er det neste største partiet i LO med støtte fra 22,2 prosent av medlemmene, skriver LO på sine hjemmesider. Valgdagsmålinga viser også at Høyre er et lite parti blant LO-medlemmene. Bare 6,2 prosent stemte Høyre.

LO og forbundene gjennomførte en stor medlemsundersøkelse i februar og resultatet ble forelagt de ulike partiene. Svarene fra de politiske partiene på

kravene medlemmene hadde stilt gjennom LO-debatten, viste at de rødgrønne partiene ga klart flest positive svar på LO-medlemmenes krav.

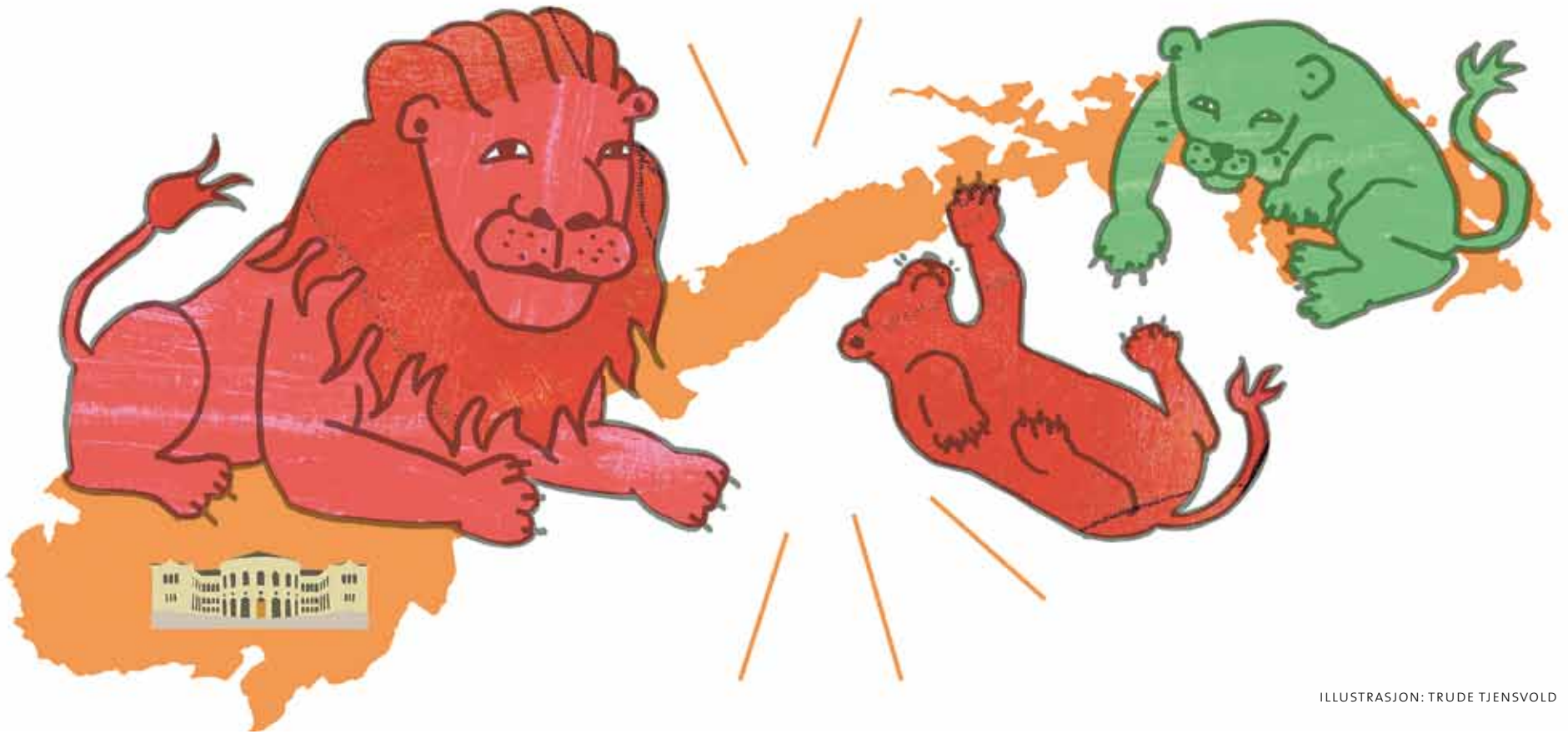
Vil ha heltid

Arbeidsmiljøloven og retten til heltid har vært de to viktigste sakene. Medlemsundersøkelsen viste at arbeidet mot ufrivillig deltid er en av sakene medlemmene er mest opptatt av. Her viste svarene på LO-kravene at det er blant de rødgrønne partiene Fagforbundet kunne hente støtte for kravet om lovfestet rett til heltid. Samtidig kom det også klart fram gjennom valgkampen at flere av partiene på høyresida ville gjeninnføre de svekkelsene i arbeidsmiljøloven de hadde stemt for våren 2005. Da ble det viktig for Fagforbundet å gjøre medlemmene oppmerksom på det.

Viktige saker

Fagforbundets valgkamp har dreid seg om å informere medlemmene om forskjellene i partienes standpunkter. Det er store forskjeller på hva partiene mener om viktige saker for fagorganiserte og Fagforbundet, og i en medievirkelighet hvor fagbevegelsens saker i liten grad kommer fram, har Fagforbundet hatt som mål å informere om de reelle forskjellene.

PERSPEKTIV

ILLUSTRASJON: TRUDE TJENSVOLD

FOTO: TROND ISAKSEN

LINN HEMMINGEN
Ungdomstillitsvalgt

KOMMENTAREN

Tøff innsats ga seier

FAGFORBUNDET UNGDOM har gjennomført vår tøffeste valgkamp noensinne. Vi visste hva det gjaldt og mobiliserte alle krefter. Og innsatsen ga resultat. Den siste uka av valgkampen snudde vi flertallet fra borgerlig til rød-grønt.

SELV HAR JEG VÆRT SÅ HELDIG at jeg har fått se at Facebook har blitt brukt aktivt i valgkampen. Over 4 000 personer er nå fans av Fagforbundet på fjesboka. Det er ikke dårlig. Jeg tror det er viktig at vi bruker disse såkalte sosiale mediene aktivt.

MÅTEN VI KOMMUNISERER PÅ forandrer seg og nye elektroniske muligheter åpner for nye måter å dele synspunkter og erfaringer på. Vi vet ikke alt om hvor effektive disse mediene er, men jeg er temmelig sikker på at vi må være til stede der folk er. Likevel er det aller mest effektive virkemiddelet å prate med folk. Det virkemiddelet har vi brukt, og det til gagns. Både unge og gamle tillitsvalgte har vært på arbeidsplassbesøk, på stands og ute i gata. Vi har prata med medlemmer og ikke-medlemmer. Ungdomstillitsvalgte har kjørt unge velgere til stemmelokalene. Vi har jobba hardt for denne valgseieren.

FAGFORBUNDET HAR VÆRT særlig opptatt av tre saker i denne valgkampen: Vi må få en styrket kommuneøkonomi, vi må fortsette kampen for god kvalitet i tjenestene og vi må bekjempe fattigdom. Alle disse sakene henger sammen. En sunn og god kommuneøkonomi er viktig for å skape god kvalitet i tjenestene. Vi leverer ikke kvalitet når vi løper om kapp med stoppeklokka. En velfungerende kommune er

en av de viktigste forutsetningene for å lykkes i kampen mot fattigdom. Det handler om at folk ikke skal bli stående utenfor fellesskapet – at vi lykkes med integrering og legger til rette for at flest mulig kan greie seg sjøl.

FAGFORBUNDET UNGDOMS STØRSTE SATSING var boligkampanjen vår. Vi delte ut 15 000 nøkler og 30 000 brosjyrer om ungdoms rimelige og rettferdige krav om retten til å bo. Dette markerte vi en rekke steder i landet. Blant annet i Tønsberg, der ungdomsutvalget i Vestfold delte ut nøkler og kort som profilerte Fagforbundets boligpolitikk. Mange lurte på hva de skulle bruke nøklene til, og vi svarte at dersom du er så heldig at du har ditt eget hjem, kan du slipe opp nøkkelen og bruke den hjemme. Men mange unge har ikke denne muligheten. De kommer ikke inn på boligmarkedet med dagens skyhøye priser. Fagforbundet Ungdom har jobbet med å utvikle en bedre og sosial boligpolitikk, og vi ønsket å få dette fram i valgkampen. Selv om bolig ikke ble den store saken i media, fanget vi mange unges oppmerksomhet.

NÅ ER DET OPP TIL OSS å presse den nye regjeringa til å levere en sosial og god boligpolitikk. Vi har hjulpet dem til makta, og da må vi kunne kreve at de lytter til våre ønsker og krav. Jobben er på ingen måte gjort, men den aller viktigste forutsetningen for å lykkes var å vinne valget.

DET GREIDE VI. Takk for innsatsen.

Prinsipp som betyr store penger

Fagforbundet har vunnet: Renter på yrkesskadeerstatning skal regnes fra da skaden ble meldt, ikke fra tidspunktet for nav-vedtaket. For vårt medlem utgjør forskjellen over 400 000 kroner.

Saken gjelder beregning av erstatningen etter Hovedtariffavtalen mellom KS og arbeidstakerorganisasjonen (HTA) §11 Erstatning ved yrkesskade/yrkessykdom. Fagforbundet vant i lagmannsretten, og KLP skadeforsikring AS anket til Høyesterett. Der ble anken avvist, og dermed står Borgartings dom fast: Fagforbundet hadde rett i at «forsikringstilfellet inntrådte» den dagen yrkesskaden ble meldt, og ikke først den dagen trygdekontoen fattet vedtak om erstatning, slik KLP hevdet.

Tidspunktet for når forsikringstilfellet inntreer har stor betydning. Når erstatningen skal utbetales, har den skadede krav på renter fra og med to måneder etter dette tidspunktet.

Dette er hjemlet i forsikringsavtaleloven (FAL) §18-4.

Fagforbundets medlems sak ble forenet til felles behandling med en helt identisk sak for en uorganisert. LO-advokat Ragnhild M. Hagen førte saken for Fagforbundet etter at kompetansesenteret i Tromsø ba om bistand.

Fagforbundets medlem var spesialhjelpepleier og ble skadet da en pasient angrep henne. Fra skaden ble meldt til det lokale trygdekontoen i 1999 gikk det fire og et halvt år før trygdekontoen fattet vedtak om yrkesskadeerstatning, og til slutt uførepensjon med yrkesskadefordel, i 2004. KLP hadde beregnet renta til cirka 11 000 kroner fra «sitt» tidspunkt.

Forsikringsselskapet må betale medlemmet over 400 000 kroner, da rentene løper fram til utbetaling skjer etter at Høyesterett avsa sin kjennelse om ikke å slippe saken inn.

I den andre saken ble en hjelpe-

pleier skadet på jobb i kommunen. Fra skaden ble meldt til det lokale trygdekontoen i 2000 gikk det sju år før nav vedtok uførepensjon med yrkesskadefordel, i 2007. KLP hadde beregnet renta til cirka 8 000 kroner fra «sitt» tidspunkt. I stedet følger det av dommen at renter til betaling skjer utgjør cirka 135 000 kroner.

Etter avvisningen fra Høyesterett kan ikke saken ankes videre og vi har fått en viktig prinsipiell seier.

– Dommen kan få stor betydning for den enkelte som er utsatt for yrkesskade. Å bli tilkjent yrkesskadeerstatning er en lang prosess der skadede lider økonomisk. Retten slår fast at det at behandlingstida mellom nav og forsikring er så lang, ikke skal gå ut over den uføre, sier LO-advokat Ragnhild M. Hagen.

Etter ordlyden i HTA kan erstatningen utmåles på to alternative måter, enten etter grunnbeløpet (G) på skademeldingstidspunktet eller etter G på oppgjørstidspunktet uten renter.

Lagmannsretten framhevet at skal forskjellen mellom disse to alternativene ha noen praktisk betydning, må nødvendigvis tiden mellom skaden ble meldt og trygdevedtaket også være rentebærende. Advokaten er fornøyd:

– Dommen understreker at hvis dekning av renter først skal utløses av tidspunktet for trygdens vedtak, måtte dette ha kommet klarere til uttrykk i ordlyden.

– Jeg er også tilfreds med at dommen gir klart uttrykk for at det ikke ville være rimelig å la arbeidstakerne bære risikoen for lang saksbehandlingstid hos trygdemyndigheter/nav, som ville vært konsekvensen av KLPs syn, sier Ragnhild M. Hagen.

MARIA WATTNE | maria.wattne@fagforbundet.no

KORT SAGT

Ta en ekstra telefon!

Personlig oppfølging lønner seg. Det erfarer Fagforbundet Rogaland, som i to år har fulgt en enkel suksessoppskrift: Bare spør.

Nestleder i Fagforbundet Rogaland forteller mer enn gjerne hvordan de greier å beholde elev-, lærling- og studentmedlemmene når studiene er over:

– Det er bare å ringe! De fleste har ikke blitt spurt om de vil fortsette som medlemmer, og alle blir glade for å få en telefon.

Når de spør hvorfor de burde fortsette som medlem skal det gjerne ikke mer til enn at vi forteller om forsikringsordningene, så ønsker de slett ikke å bli utmeldt, sier hun.

Rapportene fra Fane2 er utgangspunktet. Der finner nestlederen og de ungdomstillitsvalgte hvilke medlemmer som skal være ferdige med skolegangen. På forrige liste var det 66 navn. Nestlederen har sammen med ungdomstillitsvalgte ringt alle. Etter å ha snakket med Fagforbundet, er det bare fire som fortsatt er utmeldt og to som er overført til et annet LO-forbund. Uten ringeprojektet ville forbundet kunne ha mistet 60 medlemmer helt unødige.

– Det som tar tid, er detektivarbeidet for å få tak i mobilnumrene deres. Noen ganger må vi ha hjelp av både foreldre og besteforeldre for å finne hvor ungdommene blir av når de er ferdige.

– De aller fleste går rett fra studier eller læretid, til å bli yrkesaktive. Desto større grunn til ikke å bli utmeldt av Fagforbundet, understreker Synnøve Haugland.

Bli en synlig tillitsvalgt

Som tillitsvalgt på arbeidsplassen skal du være synlig. Bruk Fagforbundets tillitsvalgtsnål!

20 000 nåler er bestilt og alle fagforeninger får 20 hver.

Fagforbundet har tillitsvalgte på svært mange arbeidsplasser – store og små. Men hvem er disse tillitsvalgte? Det er ikke alltid så lett å vite. Nettopp derfor har Fagforbundet egne nåler, eller pins, som forteller at her er en tillitsvalgt fra Fagforbundet.

Plasstillitsvalgte ute i virksomhetene er svært viktige for Fagforbundet. Det er de som lettest verver nye medlemmer, og det er de som står nærmest og skal bistå medlemmene i hverdagen. Fagforbundet sentralt oppfordrer alle tillitsvalgte til å bruke nåla. Derfor får alle fagforeninger i disse dager 20 nåler tilsendt. Nåla kan også kjøpes i Fagforbundets nettbutikk. 20 nåler koster 148 kroner.

Fagforbundet siden sist

Arbeidsutvalget har behandlet status for arbeidet med plogsspissyrkene. Arbeidet skal: Sikre forståelse for viktigheten av det yrkesfaglige arbeidet blant flere enn seksjonstillitsvalgte og gis status i fagforeningene, sikre at Fane2-ansvarlige kartlegger og registrerer yrkene riktig, slippe yrkesutøvernes egen kreativitet løs, bruke og videreutvikle etablerte nettverk organisatorisk og danne nye.

Det er laget en rapport om om Fagforbundets arbeid med rekruttering av medlemmer og tillitsvalgte med minoritetsetnisk bakgrunn. Fagforbundet har samarbeidet med Norsk Folkehjelp siden høsten 2007. Gjennom InnvandrerkvinnerKan, Menneskebiblioteket, Rasismefri sone og Bli Folkevenn prøver man å sette integrering, fagorganisering, samfunnsdelaktelse og likestilling på dagsorden. Rapporten skal legges fram for forbundsstyret.

Fagforbundet Larvik-Lardal, avd. 070 er etablert. Det er tidligere Fagforbundet Lardal, avd 067 som ble slått sammen med Fagforbundet Larvik fra 1.9. 2009. Vi ønsker lykke til med arbeidet i den nye foreninga.

Fagforbundet har takket ja til å tiltre Norsk Sykepleierforbunds nasjonale styringsgruppe i prosjektet Kompetansebasert styringsystem (KOMPASS). Styringsgruppa ble opprettet i mai 2009 med representanter fra kommunene, KS og NSF. Helsedirektoratet er også invitert til å delta. Kjellfrid T. Blakstad representerer Fagforbundet i styringsgruppa.

Fagforbundet sendte fem personer til Nordisk Frisør Unions kurs i Danmark i august 2009. Samlingen finner sted annethvert år, og medlemslandene veksler på å være vertsland. Hovedtema for kurset var det nordiske arbeidet med Grønn Frisør, den største frisørsatsningen på flere år.

Fagforbundet sender fire deltakere til International Transport Federation (ITF)s seksjonskonferanse for landtransport i Uganda i september. Landtransportseksjonen har mer enn halvannen million medlemmer fordelt på 191 foreninger/forbund over hele verden.

Fagforbundet inviterer tre representanter fra sivilforsvaret i Palestina til Norge i forbindelse med Brann 2009 på Gardermoen, i regi av tidsskriftet «Brannmannen».

Det er bevilget 50 000 kroner i støtte til Nei til Atomvåpen for 2009.

Fagforbundet har gitt bidrag på 50 000 kroner til Industri Energi som økonomisk støtte til palestinsk deltakelse i Norway Cup 2009.

Yrkesfag på dagsorden

I uke 41 er det landskonferanser. Delegationene kan møtes med stolthet, for seksjonene har bidratt til å verve nye medlemmer og gi dem et godt yrkesfaglig tilbud de siste fire åra.

Landskonferansene for Seksjon kirke, kultur og oppvekst (SKKO), Seksjon helse og sosial (SHS), Seksjon kontor og adminis-

trasjon (SKA) og Seksjon samferdsel og teknisk (SST) går av stabelen på Gardermoen fra 6. til 8. oktober. Hver seksjon har 100 delegater, så totalt med gjester og administrasjon vil det være over 500 mennesker fra Fagforbundet fordelt på hoteller i området.

I tillegg til at hver seksjonen skal avvi-

kle sin konferanse i henhold til vedtektene, er det satt av tid til fellesprogram, både faglig og sosialt. Seksjonene skal se på hvilke utfordringer de har framover og vedta hovedlinjene for seksjonsarbeidet i perioden 2009 til 2013. Valg står også på dagsorden. Du følge konferansene kan på nettsidene til Fagforbundet og Fagbladet.

Ta opp kampen mot renhold på anbud!

Bedre arbeidsvilkår, motvirke sosial dumping og motarbeide konkurranseutsetting er blant våre viktigste oppgaver. Hva gjør du, rent konkret, når kommunen vil konkurranseutsette renholdet?

Det nye heftet «Kommunen konkurranseutsetter renholdet – hva nå?» er ei håndbok som kan lastes ned fra nettet eller bestilles på e-post fra postavdelinga. Håndboka tar for seg hvilke regler som gjelder for anbudsprosesser, og framfor alt argumentene mot konkurranseutsetting.

Over hele landet finnes det eksempler på at Fagforbundet når fram med gode argumenter og får kommunestyret bort fra slike planer.

I Røyken nådde Fagforbundet nylig fram med en klage på hvordan renholderne var blitt behandlet av kommunen som arbeidsgiver, og kommunestyret skal nå behandle forslaget på nytt.

Fagforbundet i Austevoll er fornøyd med at kommunen likevel

ikke satte renholdet ut på anbud (*Reinholdarane jublar*, Oss nr. 9/09).

I april var det Fagforbundet Nordkapp som jublet da anbudet ble utsatt (*Anbudet utsatt*, Oss nr. 5/09).

Utvalgte tips fra heftet:

Pass på beslutningstakerne

Fagforbundet kan påvirke både den politiske ledelsen og administrasjonen. Hovedavtalen del B (Fagforbundet-KS) § 1-4-1a) slår fast at «Arbeidstakerorganisasjonene (...) skal være representert i administrative ad hoc-grupper som utreder mulig konkurranseutsetting». I slike arbeidsgrupper blir Fagforbundet med på å legge premissene for diskusjonen allerede under utredninga – før vedtak fattes.

Negative konsekvenser av anbud

Anbudsutsetting krever mye ressurser av kommunen. Ny organisering betyr mer byråkrati, kontroll og oppfølging. Spisskompetanse på dette er det ikke mange kommuner som har, og de vil lett kunne utkonkurreres av store aktører, på ulike vilkår. Mange steder har kommunen måttet rekommunisere renholdet etter kun kort tid, da kvaliteten ikke ble god nok med privat drift.

Det betyr bortkasta penger til en omfattende prosess. Kommunen mister kompetansen og lokalkunnskapen hos de ansatte, som sikrer god kvalitet i tjenesten. Men det viktigste er hensynet til de ansatte. De utsettes for betydelig risiko, ofte etter å ha tjent kommunen tungt i en årrekke. Vilkår, arbeidssted, lønn, pensjon og rettigheter blir usikre.

Alternativer til anbud

Oppsigelser er ikke en akseptabel måte å gjøre renholdet mer effektivt på. Det finnes bedre metoder, som å profesjonalisere arbeidet. Dette kan oppnås ved grundig gjennomgang av tjenestene, andre måter å organisere renholdet på og å innføre kvalitetsstandarder som NS INSTA 800. Fagforbundet har et eget INSTA-team som gir opplæring i bruk av denne standarden. Forbundet anbefaler også planleggingsverktøyet Renplan, som selges til kommuner med renhold i egen regi.

Mange kommuner har oppnådd gode resultater i renholdstjenesten gjennom kvalitetskommunearbeidet: Lavere sykefravær, større innflytelse over egen arbeidshverdag og smarte løsninger i arbeidet gir effektivitet og trivsel.

FAGFORBUNDET

UTGIVER: Fagforbundet

OSS PÅ NETT: oss.fagforbundet.no

ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no

FAGREDAKTØR: geirmund.jor@fagforbundet.no

I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no

maria.wattne@fagforbundet.no

kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no

LAYOUT: kjell.olufsen@fagforbundet.no

berit.paulsen@fagforbundet.no

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 18. september 2009

OPPLAG: 18 500

TRYKK: Aktietrykkeriet

ISSN: 1891-2184

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

Erlend André Kroken

Det var på årsmøtet i januar at kokken kom opp som benkeforslag, og endte opp med å bli ny hovedtillitsvalgt. Så ble det pappapermisjon, og arbeidet som tillitsvalgt startet i april. Til å begynne med var det overveldende å skulle gå rett inn som hovedtillitsvalgt, men han fikk mye støtte fra kolleger og ble godt hjulpet av sin naturlige interesse for avtaleverk.

– Jeg er veldig opptatt av å ta saker med én gang, så de ikke ligger og støver ned. Jeg har valgt å se på sakene som utfordringer, og ikke en last eller byrde, forteller Kroken.

Det blir til tider travelt, men ved divisjon Elverum Hamar jobber to hovedtillitsvalgte sammen.

– Det er godt å være to, og inspirerende og lærerikt å jobbe sammen med ei som er mye mer erfaren enn meg, forteller Kroken.

Posekokken

Yrkesvalget var ikke alltid like klart for 26-åringen fra Hedmark.

– Jeg ville egentlig bli elektriker, men karakterene holdt ikke. Derfor ble det kokkefaget. Søsknebarnet mitt ble Norgesmester i institusjonskokkefag, og det har vært god motivasjon for meg, forteller han.

– Med 80 prosent frikjøp, savner du iblant jobben som kokk?

– Nei, foreløpig gjør jeg ikke det. Fra 2004 ble maten ved sykehusene våre produsert på sentralkjøkken på Lillehammer. Da består jobben mest i å varme opp maten. Det føltes litt bortkasta med fire års utdanning for å bli såkalt posekokk, ler Kroken.

Hos konkurrenten

Etter en liten svingtur innom Delta, kom

oss ny tillitsvalgt

oss@fagforbundet.no

Liker pirkearbeid:

Fagforbundets nye hovedtillitsvalgte på Sykehuset Innlandet, divisjon Elverum Hamar, er kokk. Han liker å dandere maten på fat. Sansen for detaljer kommer også til nytte hver gang han dykker ned i lov- og avtaleverk.

Kroken tilbake som fagforbundsmedlem i 2007.

– Jeg merket at Delta hadde mindre påvirkningskraft. Fagforbundet er mer politisk anlagt og stort nok til å kunne påvirke oppover i systemet. Det liker jeg, fastslår han.

Blant sakene han hittil er mest fornøyd med, er flere paragraf 14-tilfeller, hvor han har rydda opp og fått omgjort midlertidige ansettelse.

– Den største utfordringa som tillitsvalgt, er å nå ut til medlemmene. Vi strekker greit til, men jeg skulle gjerne vært 100 prosent frikjøpt.

ELLISIV SOLSKINNSBAKK SELNES | ellisiv.solskinnsbakk.selnes@fagforbundet.no

OSS nytt om navn | oss@fagforbundet.no

LILLIAN VANGBERG ble valgt som leder da seks av fagforeningene i Bergen slo seg sammen den 8. juni i år og dannet Fagforbundet Bergen med over 3 000 medlemmer. Hun arbeider til daglig på kemnerkontoret i Bergen.

WENCHE OLSEN er et av Fagforbundets medlemmer som har kommet inn på Stortinget. Wenche kom inn som fjerde mandat fra AP. Hun er varaordfører i Halten og har en lederstilling innen renhold på sykehuset.

CATHINKA HAGEN og **KIM RENE PETERSEN** er frikjøpte i 3 måneder for å drive verveprosjektet ut mot unge i alle områder i Fagforbundet Akershus.

De er begge ungdomstillitsvalgte i sine lokalforeninger i Skedsmo og Bærum.

Fagforbundet Austevoll har fått ny plasstillitsvalgt på Storebø pleie- og omsorgssenter. **REIDUN DRØNEN** overtok vervet etter **ELIN BLÆNES**, som takket nei til gjenvalg.

På Haugesund sykehus har leder for Fagforbundet avdeling 468, Sykehusenes Personalforening, **ELISABETH KNUSTEN** av personlige grunner fratrudd, og **LAURA LILL HAAVIK** rykket opp som leder inntil nytt årsmøte og valg.

SONJA LILL EMBERLAND HÅLAND har tatt på seg vervet som sekretær i foreninga. Ny SKA-leder er **LISE ÅSE KNAPSKOG**, hun har med seg **INGRID HANSEN** og **HILDE ULRICHSEN** som styremedlemmer i SKA.

Fagforbundet Rana har fått ny hovedtillitsvalgt som heter **MONA PEDERSEN**. Mona er utdannet vernepleier og er frikjøpt i 50 prosent stilling.

I Fagforbundet Vefsn, avdelig 206 er følgende nye tillitsvalgte: **ANNE-LISE AANSTAD** og **ANNE TEIGEN** i miljøterapi-tjenesten, **GUNNBJØRG NEVERVEI** i omsorgsdistrikt nord og **JORILD OSHEIM** for kommunale barnehager.

Fagforbundet Sogn og Fjordane har fått ny verveansvarleg: Frå no av skal nestleiar **RANDI MUNCH AANONSEN** overta ansvaret for verving.

Fagforbundet Nesset har fått fire nye plasstillitsvalgte i 2009:

STIG ARILD ARVESEN på teknisk drifts-avdeling, **ANETTE ØVERÅS** på Holtan Botjeneste, **LISE FRISVOLL** på korttidsavdelinga ved Nesset omsorgssenter og **BORGHILD OTNES** på Eidsvåg barnehage.

oss kurs & konferanser

■ FARVE-konferansen 2009:

Omstilling og inkludering

FARVE inviterer til erfaringskonferanse med tema «Omstilling og inkludering» på Gardermoen 13.–14. oktober. FARVE er programmet «Forsøksvirksomheten – samarbeid mellom trygdeetaten og arbeidslivet for å forebygge og redusere sykefraværet», et samarbeid mellom arbeidslivets parter og offentlige myndigheter. FARVE ønsker en løsningsorientert konferanse med fokus på omstillingsprosesser, inkludering av arbeidstakere og rekruttering av personer utenfor arbeidslivet. Program: www.lo.no (Om FARVE på Arbeidstilsynets nettsider.)

■ Engelskkurs i Oppland

Fagforbundet Oppland, Seksjon kontor og administrasjon inviterer til kurs i enkel engelsk for kontor- og administrasjonsansatte som av og til mottar telefoner på engelsk eller treffer engelsktalende i arbeidet. Dette er kurset for deg som hadde engelsk på skolen for flere år siden og trenger en oppfriskning. Det vil inneholde vanlige høflighetsfraser, repetisjon av det engelske alfabet, klokkeslett og nødvendige ord og uttrykk. Kurset kan bli fulgt opp med et videregående kurs hvis interessen er til stede. Tid: 13. oktober. Sted: Hafjell Hotell & Apartment, Øyer. Påmelding: Fagforbundet Oppland, tlf 61 18 79 61.

■ Arbeidsmiljøkonferanse i Hordaland

Sykefravær og ledelse er overskrift på Arbeidsmiljøkonferansen 2009. Fagforbundet og Utdanningsforbundet i Hordaland og KS inviterer til den 20. arbeidsmiljøkonferansen 20.–21. oktober i Ulvik. – Det knytter seg heder og ære til den årlige arbeidsmiljøprisen og vi vil søke å lære av det gode arbeidet som utføres lokalt, heter det i innbydelsen. Arrangørene tror det unike samarbeidet mellom Fagforbundet, KS og Utdanningsforbundet også i år har lagt grunnlaget for en konferanse som styrker arbeidsmiljøarbeidet i fylket. Les mer på konferansens hjemmeside: www.arbeidsmiljokonferansen.no/

■ Datakurs i Finnmark

Fagforbundet Finnmark arrangerer kurs i grunnleggende dataopplæring for tillitsvalgte. Tid: 20.–21. oktober. Sted: Alta. Søknadsfrist: 1. oktober. Kontakt Fagforbundet Finnmark.

■ Mangfold- og dialogkurs (Mod)

Norsk Folkehjelp holder i samarbeid med LO Stat et Mod-kurs i Trondheim den 2. og 3. november. Mangfold og Dialog er et prosessorientert holdningskapende kurs som bidrar til å skape dialog og forståelse i det flerkulturelle samfunnet og som gir innsikt i hva diskriminering er. Les mer på nettsidene til Fagforbundet Møre og Romsdal.

oss redaksjonen

oss@fagforbundet.no

Send oss en e-post og si din mening og kom med tips!